

Aseiad o Ddigonolrwydd Cyfleoedd Chwarae Abertawe 2019

Crynodeb i'r Cyhoedd

Wedi'i ysgrifennu mewn Cymraeg syml

Beth yw Aseiad o Ddigonolrwydd Cyfleoedd Chwarae?

Yn 2010 roedd Llywodraeth Cymru wedi cydnabod bod chwarae'n hanfodol ar gyfer pob plentyn a phobl ifanc a dywedodd wrth bob cyngor yng Nghymru i asesu a oes cyfleoedd chwarae 'digonol'.

Mae'r Aseiad o Ddigonolrwydd Cyfleoedd Chwarae (PSA) yn cynnwys dangosyddion y mae pob cyngor yn sgorio'i hunain yn eu herbyn fel a ganlyn; **Gwyrdd** os yw wedi'u bodloni'n llwyr, **Ambr** os yw wedi'u bodloni'n rhannol a **Choch** os nad yw wedi'u bodloni.

Mae'n rhaid i Gyngor Abertawe gwblhau PSA bob 3 blynedd, ar ôl cwblhau un yn 2013, 2016 a nawr yn 2019.

Gwneir hyn drwy ofyn i bobl a ydynt yn teimlo bod ganddynt ddigon o gyfleoedd chwarae - plant a phobl ifanc yn bennaf, ond rydym hefyd yn gofyn i'w rhieni/gofalwyr a'r rheini sy'n ymwneud â sicrhau bod cyfleoedd chwarae ar gael yn ogystal â'r cyhoedd.

Mae'r Aseiad yn edrych ar yr hyn y mae Cyngor Abertawe yn ei wneud, felly mae'n edrych ar yr holl dimau a gwasanaethau sy'n effeithio ar gyfleoedd chwarae i weld a ydynt yn helpu i alluogi cyfleoedd chwarae neu beidio. Mae hefyd yn edrych ar sut mae partneriaid y trydydd sector yn chwarae eu rhan.

*Roedd Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010 yn cydnabod bod chwarae'n mynd i'r afael â thlodi plant a gosododd ddyletswydd ar awdurdodau lleol i sicrhau cyfleoedd chwarae digonol

† Caiff pob term sy'n cynnwys y symbol hwn ei esbonio ar ddiwedd y ddogfen

Sut gwnaethon ni?

Mae'r PSA wedi'i rannu yn 9 rhan - Materion A - Ff. Mae Mater A yn edrych ar boblogaeth ac felly'n gofyn am ein barn am gyfansoddiad Abertawe ond nid oes unrhyw dargedau. Mae Mater B yn edrych ar feysydd penodol.

Ar gyfer pob un, bu'n rhaid i ni ddweud a ydym wedi bodloni'r targed, wedi bodloni'r targed yn rhannol neu heb fodloni'r targed. Wrth gwrs, mae'n annhebygol y bydd unrhyw ardal gyfan wedi'i bodloni'n llawn, felly, lle rydym yn dweud hynny, mae'n golygu bod mwy o rannau ohoni wedi'u bodloni'n llawn nag eraill.

Mater B - Diwallu anghenion amrywiol

- ***Sut rydym yn helpu'r rheini y mae angen cefnogaeth arnynt i gael mynediad at gyfleoedd chwarae?***

Rydym wedi bodloni'r targed hwn yn rhannol

Mae Abertawe'n gwneud llawer i gefnogi'r rheini y mae angen cefnogaeth arnynt, yn enwedig plant a phobl ifanc ag anabledau ac anghenion ychwanegol. Rydym yn gweithio llawer gyda'r rhai sy'n eu cynrychioli, megis rhieni/gofalwyr

Mae bron yn amhosib bodloni'r dangosydd hwn yn llawn am fod bob amser mwy i'w wneud.

Mater C - Y lle sydd ar gael i blant chwarae

- ***A oes digon o leoedd chwarae i blant allu chwarae?***

Rydym wedi bodloni'r targed hwn yn llawn

Rydym yn gwneud llawer i ddarparu parciau a lleoedd chwarae ac rydym yn llwyddiannus am fod pawb yn siarad â'i gilydd ac yn gweithio ar sut i ddarparu ar gyfer chwarae yn y modd gorau.

Mater Ch- Darparu cyfleoedd dan oruchwyliaeth

- ***Pa mor dda yw ein cyfleoedd chwarae gyda staff?***

Rydym wedi bodloni'r targed hwn yn llawn

Mae gan Abertawe ystod eang o gynlluniau chwarae a phrosiectau eraill lle ceir cyfleoedd i chwarae. Fodd bynnag, gyda llai o arian mae llai o glybiau a gall hyn fod yn broblem y tro nesaf.

Mater D - Ffioedd am ddarpariaeth chwarae

- ***Faint o gyfleoedd chwarae y mae angen i chi dalu amdanynt?***

Rydym wedi bodloni'r targed hwn yn llawn

Rydym yn ceisio sicrhau bod cynifer â phosib o gyfleoedd i chwarae am ddim ac yn ceisio chwalu'r rhwystrau sy'n ymwneud â chost.

Mater Dd - Mynediad i le/ddarpariaeth

- *Sut rydym yn helpu'r rheini y mae angen cefnogaeth arnynt i gael mynediad at gyfleoedd chwarae?*

Rydym wedi bodloni'r targed hwn yn rhannol

Rydym yn gwneud llawer i helpu plant i gael cyfleoedd chwarae, yn enwedig pan fo ganddynt anghenion ychwanegol.

Gallem fod yn gwneud llawer mwy i wneud ein ffyrdd a'n cymunedau'n fwy diogel er mwyn i blant fynd o le i le.

Mater E - Sicrhau a Datblygu'r Gweithlu Chwarae

- *A oes digon o leoedd chwarae i blant allu chwarae?*

Rydym wedi bodloni'r targed hwn yn llawn

Mae Abertawe'n elwa o gael llawer o bobl sy'n dangos diddordeb mewn chwarae ac mae ganddynt yr hyfforddiant, yr wybodaeth a'r sgiliau i gefnogi chwarae. Mae hyn yn cynnwys rhieni a gweithwyr proffesiynol mewn ardaloedd eraill.

Wrth i gyllideb leihau, mae pryder y bydd llai o bobl yn gweithio ym maes chwarae.

Mater F - Ymgysylltu â'r gymuned a'i chyfranogiad cymunedol

- *Pa mor dda yw ein cyfleoedd chwarae gyda staff?*

Rydym wedi bodloni'r targed hwn yn llawn

Mae Abertawe'n gwerthfawrogi barn plant a phobl ifanc, a'u barn am eu hawliau i chwarae ac maent yn cael eu cynnwys ym mhopeth sy'n ymwneud â chwarae.

Rydym hefyd yn gweithio'n dda gydag oedolion i ofyn iddynt am ei barn ac i'n helpu i gynllunio ar gyfer cyfleoedd chwarae.

Mater Ff - Chwarae ym mhob polisi perthnasol ac agenda weithredu berthnasol

- *Faint o gyfleoedd chwarae y mae angen i chi dalu amdano?*

Rydym wedi bodloni'r targed hwn yn llawn

Mae hwn wedi bod yn llwyddiant aruthrol, gyda mwy o wasanaethau a pholisïau'n ystyried cyfleoedd chwarae a sut mae'n rhan allweddol o'r hyn maent yn ei wneud.

Mae'n anodd bodloni rhai camau PSA sy'n ymwneud ag agor tiroedd yr ysgol ar gyfer chwarae a darparu yswiriant ar gyfer prosiectau chwarae yn Abertawe.

Beth ddywedoch chi wrthym ni?

- ar y cyfan roedd plant a phobl ifanc yn teimlo bod ganddyn nhw lawer o gyfleoedd i chwarae.
- Roedd eu rhieni a'u gofalwyr yn teimlo'r un peth.
- Parciau yw hoff lefydd chwarae plant a phobl ifanc o hyd.
- Yn ôl plant, y prif reswm nad ydynt yn gallu cael cyfle i chwarae yw am eu bod yn 'rhy brysur'.
- Yn ôl yr oedolion, costau a diffyg offer yw'r prif rwystr sy'n atal y plant rhag chwarae.
- Roedd y rheini sy'n gweithio yn y maes chwarae yn teimlo bod mwy o bobl yn dechrau gweld pam fod chwarae yn bwysig.

Sesiwn chwarae ar y stryd yn y Clâs

Beth sy'n mynd yn dda?

Gwrando ar bobl a gweithio gyda nhw

Wrth wneud penderfyniad am gyfleoedd chwarae, gofynnir wrth blant a phobl ifanc am yr hyn sy'n bwysig iddynt. Ond, gall rhieni/gofalwyr a phobl eraill sydd â diddordeb mewn chwarae fod yn rhan o'r penderfyniadau ynghylch chwarae.

Pobl yn dechrau gwerthfawrogi chwarae!

Mae timau a gwasanaethau eraill y cyngor yn gofyn i'r rheini sy'n ymwneud â'r maes chwarae ddod i gyfarfodydd a helpu i gynllunio syniadau newydd! Maen nhw'n dechrau gweld y byddai meddwl am chwarae yn eu helpu, sy'n wych!

Mae llawer o bobl yn dechrau sylweddoli nad yw'n ymwneud â 'chwarae yn unig' a bod chwarae'n helpu plant a'u teuluoedd mewn sawl ffordd, gan gynnwys cefnogi'r rheini sy'n profi anhawster fel ymyriad†.

Rydym yn 'Adennill Chwarae'

Yn aml mae pobl yn dweud nad yw plant yn mynd allan i chwarae am nad yw'n ddiogel, bod eu rhieni ddim yn caniatáu iddyn nhw fynd, bod y ffyrdd yn brysur a rhesymau eraill. Rydym yn gwneud popeth yn ein gallu i ddatrys y pethau hyn fel y gall plant fynd allan i chwarae!

Gall pob un ohonom chwarae ein rhan!

Er bod gweithwyr chwarae ar gael i gefnogi chwarae, gall rheini, neiniau a theidiau, athrawon, yr heddlu a bron pawb arall, helpu plant i chwarae. Rydym yn gweithio gyda chynifer o bobl â phosib i'w helpu i wneud hyn!

Rydym yn gwneud llawer i sicrhau bod pawb yn cael mynediad i chwarae

Yn Abertawe rydym bob amser wedi ceisio sicrhau nad yw anabledd neu angen arall yn rhwystro unrhyw un rhag cael mynediad i chwarae. Roedd cael y siglen gyntaf ar gyfer cadeiriau olwyn mewn parc cyhoeddus yn Abertawe o ganlyniad i gydnabod hyn.

Agor siglen ar gyfer cadeiriau olwyn ym Mharc Victoria.

Beth sydd ddim yn gweithio mor dda?

Nid yw bechgyn yn mynd allan i chwarae!

Y tro hwn, rydym wedi sylweddoli bod gemau fideo yn stopio bechgyn yn enwedig rhag mynd allan i chwarae! Rydym bob amser wedi dweud nad yw'n gymaint o broblem â hynny, ond, am y tro cyntaf mae gemau fideos poblogaidd yn mynd â'u pryd! Wrth gwrs, rydym am gael merched yn chwarae y tu allan hefyd, ond mae'n ymddangos mai bechgyn yw'r rhai y mae angen i ni weithio gyda nhw ar hyn o bryd.

Llai o arian - llai o chwarae!

Fel y rhan fwyaf o feysydd eraill, mae llai o arian i fynd o gwmpas sy'n golygu bod llai o grwpiau chwarae ar gael. Rydym hefyd wedi colli un o brif gymdeithasau'r trydydd sector, Chwarae'n lawn, yn ystod y cyfnod hwn.

Mae angen gwneud gwaith ar chwarae mewn ysgolion

Mae plant yn treulio mwy o amser yn yr ysgol nag unrhyw le arall felly yr ysgol sy'n darparu un o'r cyfleoedd gorau i chwarae. Ond, mae plant yn dweud eu bod yn colli cyfleoedd i chwarae os nad ydyn nhw wedi cwblhau gwaith - y targed ar gyfer agor tiroedd ysgol i chwarae yw un o'r targedau anoddaf i'w gyflawni.

Nid yw pawb yn gwerthfawrogi chwarae

Er bod llawer o wasanaethau'n gweld effaith chwarae, mae ffordd bell i fynd gan nad yw pawb yn gweld gwerth chwarae.

Beth rydym am ei wneud nawr?

Y peth cyntaf a wnaethom oedd edrych ar y canfyddiadau a llunio Cynllun Gweithredu i fynd i'r afael ag unrhyw fylchau neu broblemau.

Byddwn yn rhoi 3 blynedd i'n hunain i gwblhau'r camau gweithredu felly rydym yn gobeithio y bydd newidiadau cadarnhaol erbyn cyhoeddi PSA 2022!

Er bod 60 o gamau gweithredu, y prif gamau gweithredu a bennwyd yw;

- Parhau i weithio i sicrhau nad oes neb yn colli cyfleoedd i chwarae oherwydd anabledd, angen ychwanegol, lle maen nhw'n byw, eu diwylliant neu unrhyw beth arall
- Ei gwneud hi'n haws ac yn fwy diogel i blant chwarae yn eu hardal leol
- Helpu pawb, gan gynnwys rhieni a'r rheini sy'n gwneud penderfyniadau, i ddeall pam y mae chwarae mor bwysig
- Cynyddu cyfleoedd i chwarae mewn ysgolion
- Parhau i weithio gyda phlant a phobl ifanc, yn ogystal ag eraill sy'n meddwl bod chwarae'n bwysig wrth benderfynu ar y ffordd orau o annog chwarae yn Abertawe!

Mae angen i ni hefyd edrych ar [Strategaeth Chwarae Abertawe](#). Dyma'r ddogfen sy'n nodi beth sy'n bwysig a pham. Mae'r PSA yn edrych ar a ydym yn gwneud digon i sicrhau bod pawb yn gallu chwarae, ond bydd y strategaeth yn esbonio pam y mae hyn mor bwysig.

Sesiwn Chwarae ym Mharc Dynfant

Ydych chi am wybod rhagor neu am ddweud wrthym beth rydych chi'n ei feddwl?

Gallwch ffonio naill ai Stephen Cable, Rheolwr Digonolrwydd Gofal Plant a Chwarae neu Jacki Rees Thomas, Swyddog Datblygu Chwarae ar 01792 635480.

E-bostiwch chwarae@abertawe.gov.uk neu Stephen.Cable@abertawe.gov.uk neu jackirees.thomas@abertawe.gov.uk

Er ein bod yn siarad â thimau eraill ac yn hyrwyddo pwysigrwydd chwarae, mae angen i ni wybod beth yw eich barn CHI ac os nad oes digon o gyfleoedd chwarae, rhowch wybod i ni - mae llawer o'r pethau gwych sydd wedi digwydd o ran chwarae yn Abertawe wedi dod o blant, pobl ifanc a'u teuluoedd yn rhoi gwybod i ni am yr hyn sydd ar goll yn eu barn nhw.

Termau allweddol

Er bod hwn wedi'i ysgrifennu mewn Cymraeg syml, mae rhai geiriau neu dermau y mae'n rhaid i ni eu cadw - fel digonolrwydd! - felly rydym wedi rhoi esboniad ar eu cyfer isod.

Ymyriad - Y gefnogaeth a roddir i berson neu deulu er mwyn atal ei sefyllfa rhag gwaethygu. Gall chwarae fod yn ymyriad!

PSA - Yr Aseiad o Ddigonolrwydd Cyfleoedd Chwarae! Rydym yn ceisio osgoi byrhau enwau, ond efallai bydd angen i ni wneud hynny fel bod dim angen i ni ei ysgrifennu'n llawn bob tro!

Digonolrwydd - y gair sy'n cael ei ddefnyddio i fesur a oes 'digon'. Gellir mesur 'digon' yn ôl ffigur a safon - mae'r cwestiwn 'a yw'r cyfleoedd chwarae'n ddigonol?' yr un mor bwysig â 'oes digon o gyfleoedd chwarae?'.

Y Trydydd Sector - y term ar gyfer y sefydliadau nad ydynt yn rhan o'r cyngor neu'n fusnesau fel elusennau. Y 'sector gwirfoddol' yw'r hen enw am hwn.

CCUHP/Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn - y sefydliad sy'n cydnabod hawliau plant yn fyd-eang, ac mae'r Hawl i Chwarae yn un ohonyn nhw!

